

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0 2244 1326-7

เรื่อง รางวัลโนเบล
ผู้เรียบเรียง นางสาวสายฝน ดิงาม บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานห้องสมุด สำนักวิชาการ
ออกอากาศ ธันวาคม 2561

ในการดำรงชีวิตนอกจากปัจจัยขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ที่ได้รับแล้ว เราแทบทุกคนต่างปฏิเสธไม่ได้ว่าปรารถนาการได้รับการยอมรับจากผู้อื่นว่าเป็นผู้ประสบความสำเร็จ และสิ่งที่เป็นการรับประกันที่เป็นมาตรฐานความสำเร็จในทุกวงการคือ “รางวัล” ซึ่ง “รางวัลโนเบล” (Nobel Prize) นับเป็นรางวัลความสำเร็จที่คนทั่วโลกต่างให้การยอมรับ ถือเป็นรางวัลที่ยิ่งใหญ่และทรงเกียรติ เพราะเป็นรางวัลที่เชิดชูเกียรติ บ่งบอกถึงความเก่งกาจ ยอดเยี่ยม และเป็นผู้อุทิศตนเพื่อความเจริญก้าวหน้า ความสงบและสันติของสังคมโลก

รางวัลโนเบล เกิดจากความตั้งใจก่อนเสียชีวิตของอัลเฟรด โนเบล (Alfred Nobel) นักเคมีชาวสวีเดน ผู้ประดิษฐ์ชุดดินระเบิดที่เรียกว่า ไนโตรกลีเซอริน (Nitroglycerine) หรือ ระเบิดไดนาไมต์ ด้วยความรู้สึกเสียใจจากการที่ระเบิดของเขาถูกนำไปใช้ในการทำลายชีวิตมนุษย์ เมื่อเขาเสียชีวิตใน ค.ศ. 1896 จึงได้ระบุในพินัยกรรมยกทรัพย์สินสมบัติให้นำไปตั้งมูลนิธิโนเบล เพื่อการสนับสนุนและมอบรางวัลให้แก่บุคคลที่มีผลงานวิจัยหรือสิ่งประดิษฐ์ที่โดดเด่น หรือสร้างคุณประโยชน์ให้กับมนุษยชาติ โดยแสดงเจตนาชัดเจนไว้ในพินัยกรรมอย่างชัดเจนว่า “ผู้ที่มีสิทธิได้รับรางวัลนี้ต้องเป็นบุคคลที่อำนวยความสะดวกให้แก่มวลมนุษยชาติ โดยไม่จำกัดว่าบุคคลนั้นจะมีเชื้อชาติไหน พูดภาษาใด”

หลังจากอัลเฟรด โนเบล เสียชีวิตลงได้ 5 ปี มีการจัดพิธีมอบรางวัลโนเบลขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1901 โดยมีคณะกรรมการสแกนดิเนเวียพิจารณาผลงานวิจัยหรือความอัจฉริยะและความเชี่ยวชาญที่โดดเด่น หรือสร้างคุณประโยชน์ให้กับมนุษยชาติ ทั้งในด้านวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม ตามเจตจำนงของอัลเฟรด โนเบล ซึ่งรางวัลโนเบลมี 5 สาขา คือ ฟิสิกส์ เคมี การแพทย์และสรีรวิทยา วรรณกรรม และสันติภาพ โดยราชบัณฑิตยสถานด้านวิทยาศาสตร์แห่งสวีเดน เป็นผู้พิจารณามอบรางวัลด้านฟิสิกส์และเคมี สถาบันวิจัยคาร์ลินสกา ในกรุงสตอกโฮล์ม เป็นผู้พิจารณามอบรางวัลด้านการแพทย์ บัณฑิตยสถานแห่งสตอกโฮล์ม เป็นผู้พิจารณามอบรางวัลด้านวรรณคดี และรัฐสภาแห่งนอร์เวย์ เป็นผู้พิจารณามอบรางวัลสาขาสันติภาพ

ต่อมาใน ค.ศ. 1969 ได้เพิ่มรางวัลอีก 1 สาขา คือ สาขาเศรษฐศาสตร์ โดยธนาคารแห่งชาติสวีเดน เป็นผู้พิจารณามอบรางวัล เนื่องจากรางวัลนี้ไม่ได้อยู่ในเจตนารมณ์ความตั้งใจก่อนเสียชีวิตของ อัลเฟรด โนเบล ดังนั้นจึงไม่ได้รับเงินรางวัลจากมูลนิธิโนเบล แต่ได้รับเงินจากธนาคารกลางสวีเดน ซึ่งรางวัลโนเบลสาขาเศรษฐศาสตร์มีศักดิ์และสิทธิ์เท่าเทียมกับสาขาอื่น ๆ โดยจะรับมอบรางวัลในวันเดียวกันกับรางวัลโนเบลสาขาอื่นด้วย ดังนั้น ในปัจจุบันรางวัลโนเบล จึงมี 6 สาขา และพิธีมอบรางวัลโนเบลจะมีขึ้นในวันที่ 10 เดือนธันวาคมของทุกปี เพื่อเป็นการรำลึกถึงการเสียชีวิตของอัลเฟรด โนเบล โดยมีการเข้ารับพระราชทานจากกษัตริย์แห่งประเทศสวีเดน นับตั้งแต่ ค.ศ. 1902 เป็นต้นมา แม้บางปีรางวัลบางสาขาอาจไม่มีการตัดสิน แต่มีข้อกำหนดว่าระยะเวลาของการเว้นการมอบรางวัลต้องไม่เกิน 5 ปี รางวัลที่มอบให้ประกอบด้วย เหรียญทอง ที่ด้านหลังสลักเป็นรูปหน้าของอัลเฟรด โนเบล ใบประกาศเกียรติคุณ และเงินสด

กระบวนการคัดเลือกและการพิจารณาผู้ที่สมควรได้รับรางวัลโนเบล จะเริ่มตั้งแต่ต้นฤดูใบไม้ผลิ ประกอบด้วยผู้มีคุณสมบัติและผลงานมากกว่า 6,000 คน แต่จะถูกคัดเลือกเหลือ 1,000 คน จากนั้นจะคัดเลือกไปตามแต่ละสาขารางวัล ในเดือนกุมภาพันธ์คณะกรรมการพิจารณามอบรางวัลโนเบลทั้ง 6 สาขา จะเริ่มพิจารณางาน โดยมีผู้เชี่ยวชาญเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำเกี่ยวกับงานของผู้มีสิทธิ์ทุกท่าน ในช่วงระหว่างเดือนกันยายนและต้นเดือนตุลาคม คณะกรรมการจะทำการคัดเลือกและยืนยันผลของผู้รับรางวัลไปยังราชบัณฑิตยสภา ทางวิทยาศาสตร์ และสถาบันที่เกี่ยวข้องกับรางวัล ซึ่งผลการพิจารณาจะปิดเป็นความลับจนกว่าจะถึงวันประกาศผล รางวัลแต่ละสาขาจะมอบให้บุคคล ยกเว้นสาขาสันติภาพที่สามารถมอบให้องค์กรได้ ส่วนการมอบรางวัล จะมีการแบ่งการมอบรางวัล คือ การมอบรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพจะจัดขึ้นที่กรุงออสโล ประเทศนอร์เวย์ ส่วนสาขาอื่น ๆ จะจัดที่กรุงสตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดน

รางวัลโนเบล ถือเป็นรางวัลเกียรติยศสูงสุด เป็นรางวัลแห่งความสำเร็จและคุณงามความดีในชีวิต เป็นรางวัลที่คนทั่วโลกต่างให้การยอมรับ แต่เหนือสิ่งอื่นใดนอกจากเกียรติยศและชื่อเสียง รวมทั้งเงินทองแล้ว ผู้ที่ได้รับรางวัลโนเบลจะได้รับความภาคภูมิใจจากการสร้างคุณประโยชน์ให้แก่มวลมนุษยชาติ

บรรณานุกรม

- ที่มาและความสำคัญของรางวัลโนเบล. (ม.ป.ป.). สืบค้น 5 กันยายน 2561 จาก <https://sites.google.com/site/passanun224/thima-laea-khwam-sakhay-khxng-rangwal-no-bel>
- วิชาการ.คอม. (ม.ป.ป.). รางวัลโนเบล (Nobel Prize). สืบค้น 5 กันยายน 2561 จาก <http://www.vcharkarn.com/varticle/41578>
- สุทัศน์ ยกส้าน และคนอื่น ๆ. (2549). 100 ผู้พิชิตรางวัลโนเบล. กรุงเทพฯ: ปาเจรา.
- อัลเฟรด โนเบล และรางวัลโนเบล. (ม.ป.ป.). สืบค้น 4 กันยายน 2561 จาก <http://www.econ.tu.ac.th/oldweb/doc/article/fulltext/128.pdf>